

Познато је да људи углавном не воле да гледају или да се присећају мучних догађаја из своје прошлости и живота. Имам утисак да ће се на сличан начин – разуме се, под не сасвим извесном претпоставком да преживимо као народ – Срби изузетно ретко и нерадо сећати овог периода своје историје. При том уопште не мислим само на актуелну или претходну владу, мада је, факат, за њиховог мандата дошло до акцелерације појава и тенденција којих ће се, уверен сам, у будућности потомци сећати са нелагодом и стидом. Они паметнији и сензитивнији ту нелагоду и стид осећају већ сада.

Када сам први пут чуо да се захтев за потпуним одустајањем од српског суверенитета над Косовом и Метохијом пореди са Де Головим повлачењем из Алжира, било ми је смешно. Нису без разлога стари мајстори ратне и политичке вештине упозоравали да када вам се учини да је непријатељ јако глуп – то само значи да нисте добро разумели његове планове и намере. Тако сам и ја убрзо схватио да је ђаво однео шалу и да је ту, заправо, реч о озбиљном пројекту, који се нуди као смоквин лист за овдашње политичаре квислиншке провинијенције. Поменуо ми је то у некој ТВ емисији, најпре, један саговорник обично добро обавештен у збивања и размишљања по западним амбасадама у Београду. Па, за њим други, трећи... (С временом је позив српским политичарима да – попут Де Гола – направе тај „храбар искорак“ постајао омиљена мантра у овим круговима, постепено потискујући онај претходни „пријатељски савет“ српским колегама да што чешће и енергичније наглашавају како је „Милошевић изгубио Косово“, те да на тај начин отклањају одговорност са себе и својих капитулантских поступака.)

У складу са својим положајем и реномеом, Весна Пешић је у том погледу отишла и корак даље – поредећи Ивицу Дачића не само са Де Голом него и са Черчилем, што је теза коју је лакше навести него и покушати смислено и озбиљно коментарисати. Но, поучен претходним искуством, не мислим ни да би је требало само олако исмевати и игнорисати.

На страну што су, а што је посебна и посебно тужна тема, Французи теже поднели одустајање од своје омиљене колоније него што, плашим се, највећи део српске тзв. елите данас жали за губитком своје историјске и симболичке постојбине.

Но, оставимо се Черчила и де Гола. Поштено говорећи, како год иначе вредновали његову историјску одговорност и улогу, готово да нема сумње да је за наше

постпетооктобарске политичаре (па и за највећи број оних који о политици јавно говоре и пишу) генерал Недић, такорећи, морална громада и национална величина. При чему је посебно симпатично – и симптоматично – што је нико други до управо Ивица Дачић својевремено енергично захтевао уклањање слике („квислинга“) Милана Недића из зграде владе Србије.

И да не буде неспоразума, не ради се овде ни о каквом новом пледоајеу за превредновање Недићевог лика и дела (мада је прилично јасно да ће барем део послератних оптужби на његов рачун свакако морати да буде преиспитан и ревидиран). Мислим да, уз све њихове озбиљне мане, слепе мрље и идеолошка ограничења, а нарочито њихову везаност за интересне центре у Лондону и Москви, Србија ипак треба да буде поносна на оба своја ослободилачка покрета у Другом светском рату и да се не гура међу оне који данас морају да фалсификују и измишљају своју више-мање непостојећу антифашистичку традицију. Дакле, не ради се овде о Недићу, већ онима који се дан-данас, тобоже, згражавају над његовом „издајом“, а нису свесни да – у најбољем случају и у по њих убедљиво најповољнијој интерпретацији – спроводе управо недићевску политику „реализма“ и „прагматизма“. И да то чине у много мање апокалиптичним околностима – па онда и са много мање оправдања – него што су биле оне у којима је деловао несрећни генерал.

Стицајем околности, овде је опет у фокусу Ивица Дачић. Али, правде ради, није ту у питању само он. Зато и јесте помало отужно кад видим како се разне „велике“ и „бескомпромисне“ патриоте, а највише они који су до јуче највише и нападали НСПМ, србовали и „русовали“, данас острвљују само на Дачића, при томе веома пажљиво и у широком луку заобилазећи (или чак отворено хвалећи) „првог потпредседника“ владе. Иако већ и врапци знају да је заправо он, Александар Вучић, алфа и омега свих тренутних политичких процеса у Србији, укључујући ту и ово последње „евроинтеграцијско убрзање“, а да је премијер – мада га то, разуме се, нимало не амнестира – ту углавном само (не)вољни извршилац, који повећаном кооперативношћу одлаже своју политичку егзекуцију.

Све се, заправо, врти око ЕУ и њене „безалтернативности“. Зато не могу а да не поделим чуђење директора московског Института за стратешка истраживања Леонида Решетњикова (што је, узгред речено, само последња у низу његових „стратешких“ функција) када се пита и констатује како „Русији није најјаснија огромна жеља већег дела српског политичког естаблишмента да по сваку цену постане члан Европске уније... Какву улогу Србија може да игра у јединственој Европи? Очигледно је да ће најконкурентније гране српске привреде бити разрушене... Европа пуца по свим шавовима, а упорна жеља српске владе, укључујући и председника Николића, да уђе у ЕУ, личи ми на покушај да се укрца на брод који тоне“.

Овим речима се нема много шта додати. Али ипак остају неке недоумице везане за руски став по том питању, и нарочито дилема око руских потеза и, евентуално, конкретније руске подршке уколико би, којим чудом, српска политика попримила другачији смер. Ситуација је овако готово идеална за (не)основано узајамно сумњичење и недовољно искрени приступ ономе што би могло и морало бити стратешко партнерство у пуном и правом смислу. Руси нам дају „принципијелну подршку“ и напомињу да они не могу бити „већи Срби од Срба“ (што је, наравно, тачно, али такође може бити и добар изговор за смањени и недовољан ангажман). Док се, с друге стране, српска политичка руководства испотиха, а њихове медијске филијале на сав глас, вајкају како нам, авај, „Руси никада нису помогли“ (што је апсолутно злонамерно и нетачно) и само нас „гурају да се за њихов рачун качимо са Западом“.

И тако и једни и други имају савршен изговор и алиби – они за своје нечињење и половичну подршку, а српске власти за наставак досадашњег прозападног курса.

И док се српска политичка криза полако расплиће и са њом разне домаће и стране политичке зверке остављају свој траг, једна друга српска држава, односно „ентитет“, већ годинама релативно успешно бије тешку битку за свој опстанак. И пример те борбе би у неком смислу могао бити поучан случај и путоказ националним снагама са обе стране Дрине. Милорад Додик је, наиме, показао да је могуће рећи „не“ и политички преживети – па се чак и изборити за неке националне интересе у условима (фактичког) међународног протектората, да не кажемо, стране окупације. Наравно да је и тамо било пропуста и грешака. Али, уз повремено неразумевање и негодовање сопствене јавности и неких овдашњих патриота, руководство РС је последњих година вешто комбиновало руску спољнополитичку и економску подршку, као и (не)принципијелно тактичко савезништво са Бе-Ха Хрватима, Израелом и неким конзервативним (антиисламским) америчким круговима.

Да ли ће и колико дуго у томе успевати – видећемо. Додик, што је посебно упечатљиво с обзиром на његов позамашни габарит, подсећа на ходача по жици развученој изнад дубоке провалије. Делује трапаво, изгледа као да му ту није место – али на неки чудан начин опстаје и не пада, без обзира на то што има много заинтересованих да ту жицу интензивно љуљају. Нада(ј)мо се само да одлучни и мучки ударац неће стићи из Београда!?